

Kaj je pravzaprav namen našega spominjanja na zdaj že več kot desetletje in pol star zbornik? Četudi smo namreč bili vrženi daleč nazaj glede optimizma in velikih pričakovanj iz časa velikih družbenih sprememb v zgodnjih devetdesetih letih, ki so tako simptomatično vidna v Haavelsrudovem zborniku, ne smemo pristati na amnezijo. Seveda knjiga, o kateri smo tu razpravljali, ni bila edini primer optimističnega načrtovanja miru, pri tem pa ni pomembno, ali govorimo o družboslovju ali žurnalizmu na različnih ravneh javnega življenja. Knjiga zadostno ilustrira, kako določeni preboji v družbeni in politični praksi prinesejo na površje ideje, ki prej ali slej postanejo mera iluzorne realnosti. Očitno v času velikih družbenih sprememb – to obdobje pa še zdaleč ni minilo, kljub temu da smo na začetku novega tisočletja prišli v bolj »realistično fazo« – nastanejo nove ideje o tem, kako naj bodo konstruirane naše skupnosti in kakšne vrednote bi kazalo razviti v vzgoji in izobraževanju, da bi se izognili hudim posledicam. *Ideje o konstrukciji družbe so kot vedno integralni del vzgoje in izobraževanja*; na žalost tudi diskurzi, ki odprto ali posredno zbujejo strah, sovraštvo in nestrpnost ter najdejo pot v kurikulumu. Ena od najpogostejših napak, ki jo vedno znova zagrešijo teoretiki edukacije, še posebej pa taki »idealisti«, kot so pobudniki mirovne vzgoje, je vsebovana v predstavi o učiteljih kot nekakšni posebni vrsti ljudi. V omenjeni knjigi vseskozi srečujemo figuro naslavljanja na učitelje kot izvajalce mirovne in/ali razorožitvene vzgoje. Učenjaki s področja mirovnih študij torej pravzaprav projicirajo svojo lastno držo v celotno profesionalno skupino, a spregledujejo to, da so »učitelji« približno tako malo homogeni v svojih nazorih kot celotna družba. Na področju »vrednot« učitelji posredujejo take vzorce percepcije realnosti in take reprezentacije skupnosti – običajno reprezentacije nacije in etnije –, ki prevladuje v dani družbi. Kot smo razmislili z Aronsonom, Derridajem in Baudrillardom večina naših družb dejansko sprejema to, da so oborožene in pripravljene na obrambo pred drugimi, ki imajo na svoji strani podobne poglede in občutja. Od te točke naprej bi lahko razpravljali o tem, koliko take drže podpirajo nacionalizem in ekskluzivizem, drže, ki jih večina populizmov prepozna kot družbene vezi, kakršne se spleče privzgojiti novim generacijam. Lahko bi tudi razpravljali o razširjenem strahu pred tako imenovanimi drugimi ter drugačnimi (kot so, denimo, muslimani) in o uporabah tega strahu za oblikovanje politične hegemonije ter družbene dominacije. In vsemu temu navkljub, vzgoja in izobraževanje ostajata orodje upanja, ko se na mednarodnih ravneh strinjamo o tem, kaj naj poučujemo nove generacije. Zato so mirovne študije – četudi je uspela pozaba na *razorožitveno vzgojo* kot njihovo sestavino – pravzaprav znanost upanja.